

TIETOA TUOMIOISTUINSOVITTELUSTA HOVIOIKEUDESSA

Oikeudenkäynti ei ole useinkaan paras keino ratkoa riitoja. Sovittelu on oikeudenkäynnin vaihtoehto myös hovioikeudessa käräjäoikeuden ratkaisemissa riita- ja hakemusasioissa, joissa sovinto on sallittu. Sovittelun tarkoituksena on auttaa osapuolia löytämään riitaansa ratkaisu, jonka molemmat voivat hyväksyä. Sovitteluratkaisu voi perustua enemmän kohtuusnäkökohtiin kuin lainsoveltamiseen. Sovittelusta on saatu hyviä kokemuksia, kun osapuolet ovat löytäneet sellaisen ratkaisun, johon molemmat osapuolet ovat voineet sitoutua.

Menettelystä säädetään tarkemmin riita-asioiden sovittelusta ja sovinnon vahvistamisesta yleisissä tuomioistuimissa annetussa laissa (394/2011). Sovittelu voidaan aloittaa, jos riidan kaikki osapuolet sitä haluavat. Hovioikeus kutsuu osapuolet sovitteluistuntoon.

Sovittelun edut

Sovittelu on keino hallita oikeudenkäynnin riskejä etenkin pääkäsittelyssä ratkaistavissa asioissa, joissa hovioikeus arvioi siellä esitetyn näytön uudelleen ja ratkaisee asian sen perusteella. Hovioikeudessa näyttö ei ole välttämättä sama kuin käräjäoikeudessa. Saavutettu sovinto päättää riidan ja osapuolet saavat nopeasti lainvoimaisen ratkaisun. Sovitteluistunto pyritään järjestämään 30 päivän kuluessa molempien osapuolten annettua suostumuksensa sovitteluun. Sovittelussa voidaan keskittyä osapuolten todellisiin tarpeisiin ja antaa osapuolille mahdollisuus parantaa keskinäistä kanssakäymistään myös tulevaisuudessa. Sovittelulla voidaan hallita oikeudenkäynnin kustannuksia. Osapuoli vastaa itse sovittelumenettelystä aiheutuvista omista kuluistaan. Asiaan myönnetty oikeusapu kattaa myös sovittelun hovioikeudessa.

Menettely sovittelussa

Sovittelijana toimii hovioikeuden jäsen. Sovittelussa tuomari neuvottelee osapuolten kanssa yhdessä ja mahdollisesti kunkin kanssa erikseen. Sovittelusta ei pidetä pöytäkirjaa eikä käytyjen keskustelujen sisältöä tallenneta. Sovittelun onnistumisen kannalta on tärkeää, että osapuolilla on aito pyrkimys päästä sovintoon. Sovittelija ei ratkaise asiaa vaan osapuolet itse. Heidän suostumuksellaan sovittelija kuitenkin voi tehdä ratkaisuehdotuksen ja käyttää avustajaa.

Sovinnon vahvistaminen

Sovinto ja sen ehdot voidaan kirjoittaa sopimusasiakirjaksi, jonka hovioikeus osapuolten pyynnöstä vahvistaa. Tämä on täytäntöönpanokelpoinen ratkaisu, jonka perusteella esimerkiksi sovittu suoritus, vahingonkorvaus tai elatusapu voidaan periä ulosotossa.

Sovittelun päättyminen ilman sovintoa

Sovittelu päättyy, jos osapuoli ilmoittaa, ettei enää halua jatkaa sitä. Sovittelijakin voi lopettaa sovittelun esimerkiksi havaittuaan, ettei sovinnolle tosiasiallisesti ole edellytyksiä. Jos sovintoa ei synny, asian käsittely jatkuu oikeudenkäynnissä. Sovitteluun osallistunut jäsen ei osallistu asian jatkokäsittelyyn. Hän on myös vaitiolovelvollinen siitä, mitä hän on sovittelijana saanut asiassa tietää. Vastapuolen sovittelussa esittämiin seikkoihin ei saa vastoin toisen osapuolen suostumusta vedota oikeudenkäynnissä.